

Олексій Федотов,
доктор юридичних наук, доцент,
доцент кафедри морського та митного права
Національного університету
«Одеська юридична академія»

УДК 342.951: 351.713 (477)

ЩОДО ПИТАНЬ ПЕРЕМІЩЕННЯ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИХ ПОШТОВИХ ТА ЕКСПРЕС-ВІДПРАВЛЕННЯХ

У статті надано правову оцінку сучасного стану правового регулювання окремих аспектів переміщення (пересилання) через митний кордон України товарів у міжнародних поштових та експрес-відправленнях. Розкрито проблематику застосування державного санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного та радіологічного видів контролю до товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

Акцентовано увагу на питанні визначення місць (підрозділів), в яких здійснюються митний контроль і митне оформлення товарів, що переміщуються у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

Доведено важливість повномасштабного впровадження та формування ефективних моделей управління митними ризиками як пріоритетного напрямку вдосконалення процедур митного контролю і митного оформлення товарів, переміщуваних у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

Ключові слова: експрес-відправлення, експрес-перевізник, митний контроль, митний кордон, митні платежі, міжнародні поштові відправлення, оператор поштового зв'язку, орган митного спрямування, регіональна сортувальна станція, товар, центральна сортувальна станція.

На сучасному етапі державотворення глобальний характер стратегії та тактики розвитку сфери державної митної справи, обумовлений тенденціями світового розвитку та спрямований на інтеграцію України у світовий торговельний простір, сприяв розвитку сучасних процесів щодо прискороного переміщення, без супроводження, поштових листів, бандеролів, спеціальних мішків і пошто-

вих посилок із товарами та предметами у міжнародних поштових відправленнях (далі — МПВ) та міжнародних експрес-відправленнях (далі — МЕВ). Адже таке переміщення характеризується доступністю та малими витратами, що привертає увагу все більшої кількості громадян, які зацікавлені в освоєнні нових можливостей. У той же час, процеси спрощення здійснення митних процедур

щодо товарів, котрі переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в МЄВ та МПВ, сприяли зростанню спроб незаконного ввезення на митну територію України товарів, щодо яких встановлено заборони та обмеження стосовно переміщення (пересилання) через митний кордон України.

Крім того, незважаючи на той факт, що вивченню способів переміщення товарів через митний кордон України присвячено чимало уваги науковців та практиків сфери державної митної справи, а питання щодо удосконалення порядку та умов переміщення товарів через митний кордон України постійно є предметом розгляду на сторінках наукових та практичних інформаційних видань, на сьогодні питання щодо переміщення товарів через митний кордон України в МЄВ та МПВ викладено у дуже стислому та невичерпному інформаційному полі. Це, насамперед, аналіз та порівняльні таблиці у відомчих журналах Міністерства доходів і зборів України, Державної фіскальної служби України (далі — ДФС України), «Вісник» та нормативно-правові акти Міністерства доходів і зборів України, ДФС України. Що пов'язано з глобальним оновленням стратегії та тактики розвитку сфери державної митної справи та системними законодавчими перетвореннями.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років показує, що в умовах розвитку та спрощення сучасних процесів переміщення товарів через митний кордон України різні аспекти переміщення товарів через митний кордон України в МЄВ та МПВ розглядалися такими вченими-правознавцями та практиками митної галузі як І. Бабенко, О. Гевак, Є. В. Додін, Н. Іваніна, С. В. Ківалов, Б. А. Кормич, А. Кушнір, Н. Лях, О. Мошинська, Г. Щіпанська, А. Ярмак. У той самий час деякі правові аспекти, які безпосередньо стосуються сучасного стану правового регулювання окремих питань переміщення (пересилання) через митний кордон України товарів у МЄВ та

МПВ, поки що залишаються поза увагою дослідників.

Метою статті є надання правової оцінки сучасного стану правового регулювання окремих аспектів переміщення (пересилання) через митний кордон України товарів у МЄВ та МПВ, а також обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання порядку переміщення товарів через митний кордон України в МЄВ та МПВ.

Аналіз ключових положень законодавства України з питань державної митної справи, що стосуються порядку та умов переміщення товарів через митний кордон України у МПВ та МЄВ, показує, що на сьогодні в українській законодавчій базі досить детально, чітко та ясно врегульовано регламент проведення процедур митного контролю та митного оформлення товарів, які переміщуються через митний кордон України у МПВ та МЄВ. Однак частина важливих питань ще недостатньо опрацьована і вимагає подальшого розвитку та вдосконалення.

Так, наприклад, згідно з ч. 2 ст. 237 Митного кодексу України (далі — МК України), товари, що переміщуються (пересилаються) у МПВ та МЄВ, крім митного контролю, можуть підлягати й іншим видам контролю: державному санітарно-епідеміологічному, ветеринарно-санітарному, фітосанітарному, екологічному та радіологічному контролю. В такому разі органи митного спрямування ДФС України залучають відповідних спеціалістів для проведення цих видів контролю [1].

Зазначені види контролю здійснюються стосовно встановлених законодавством України заборон щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України, а також стосовно встановлених законодавством України обмежень щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України [1, ч. 3 ст. 319]. У зв'язку з чим митний контроль та митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, можуть бути завершені тільки після прове-

дення встановлених законами України для кожного товару видів контролю [1, ч. 8 ст. 319].

За загальним правилом, державний санітарно-епідеміологічний, ветеринарно-санітарний, фітосанітарний, екологічний контроль здійснюються органами митного спрямування ДФС України у пунктах пропуску через державний кордон України у формі попереднього документального контролю на підставі інформації, отриманої від державних органів, уповноважених на здійснення цих видів контролю, з використанням засобів інформаційних технологій. При цьому державні органи, що здійснюють зазначені види контролю, зобов'язані надавати органам митного спрямування ДФС України для здійснення такого контролю необхідну інформацію в електронно-му вигляді [1, ч. 1, ч. 5].

У разі виявлення пошкодження упаковки або явних ознак псування товарів, або закінчення строку придатності товарів, або відсутності хоча б одного документа чи відомостей, необхідних для здійснення попереднього документального контролю, або невідповідності умов переміщення встановленим законодавством вимогам, або наявності інформації державного органу про заборону переміщення цих товарів через державний кордон України органи митного спрямування ДФС України приймають рішення щодо припинення попереднього документального контролю та залучають посадових осіб відповідних державних органів для проведення державного санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного та радіологічного видів контролю [1, ч. 2 ст. 319].

Однак відповідно до положень п. 4 ст. 233 МК України, підпункту 4¹ п. 2 постанови Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 р. № 1031 та підпункту 2.3.3 розділу II Інструкції з організації роботи посадових осіб митних органів під час здійснення попереднього документального контролю в пунктах про-

пуску через державний кордон України, товари, які переміщуються (пересилаються) у МПВ та МЕВ, не підлягають державному санітарно-епідеміологічному, ветеринарно-санітарному, фітосанітарному, екологічному та радіологічному контролю у пункті пропуску через державний кордон України. Пропуск таких товарів через митний кордон України здійснюється в найкоротший строк [1; 2; 3; 4].

Серед інших нормативно-правових актів, крім МК України 2012 р., положення яких стосуються окремих видів контролю товарів, що переміщуються (пересилаються) у МПВ та МЕВ, необхідно передусім назвати Положення про митний контроль та митне оформлення міжнародних поштових відправлень, а також Інструкцію з організації митного контролю та митного оформлення міжнародних експрес-відправлень, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України [5; 6].

Так, відповідно до п. 4.4 розділу 4 Положення про митний контроль та митне оформлення міжнародних поштових відправлень, товари, які переміщуються в МПВ, можуть підлягати санітарному, ветеринарному, фітосанітарному, радіологічному, екологічному та іншим видам контролю. Митне оформлення товарів, які переміщуються в МПВ, може бути завершено тільки після закінчення цих видів контролю [6, п. 4.4 розділу 4 Положення про митний контроль та митне оформлення міжнародних поштових відправлень].

Аналіз положень Інструкції з організації митного контролю та митного оформлення міжнародних експрес-відправлень, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України, також свідчить про те, що товари, які переміщуються у МЕВ, можуть підлягати іншим передбаченим законодавством видам контролю з боку державних контрольних органів [5].

У той самий час, згідно з підпунктом 14 п. 3 ч. 2 постанови Кабінету

Міністрів України від 05.10.2011 р. № 1031 та підпункту 2.3.1 розділу II Інструкції з організації роботи посадових осіб митних органів під час здійснення попереднього документального контролю в пунктах пропуску через державний кордон України, товари, що переміщуються через митний кордон України у МЄВ або МПВ, не підлягають санітарно-епідеміологічному контролю (у тому числі у формі попереднього документального контролю) [2; 4]. Однак, як уже було зазначено, порядок та умови здійснення державного санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного та радіологічного видів контролю товарів, що переміщуються (пересилаються) у МПВ та МЄВ, визначено ст. 237 МК України [1].

Необхідно відзначити, що ч. 3 ст. 237 МК України дійсно передбачено, що у випадку переміщення (пересилання) через митний кордон України в МПВ та МЄВ товарів, що відповідно до МК України та Податкового кодексу України не є об'єктом оподаткування митними платежами, таке переміщення здійснюється без подання дозвільних документів та без проведення інших, крім митного, видів контролю [1]. В свою чергу, не є об'єктом оподаткування митними платежами товари (за винятком підакцизних), що переміщуються (пересилаються) на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одній депеші від одного відправника у МПВ, на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у МЄВ, якщо їх сумарна фактурна вартість не перевищує еквівалент 150 євро [1, ч. 1 ст. 234].

З огляду на зазначене, МК України встановлено норми, які передбачають здійснення митного контролю та митного оформлення товарів (за винятком підакцизних), що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у МПВ та МЄВ на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) від од-

ного відправника, якщо їх сумарна фактурна вартість не перевищує еквівалент 150 євро, без подання дозвільних документів та без проведення інших, крім митного, видів контролю. Однак інших випадків незастосування державного санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного та радіологічного видів контролю товарів, що переміщуються (пересилаються) у МПВ та МЄВ, положеннями МК України не передбачається.

Ураховуючи сказане, підтримуємо позицію стосовно того, що якщо сумарна фактурна вартість товарів, які переміщуються у МПВ та МЄВ, перевищує еквівалент 150 євро — необхідно застосувати положення ч. 2 ст. 237 МК України (якщо товари, котрі переміщуються (пересилаються) у МПВ та МЄВ, крім митного контролю, підлягають іншим видам державного контролю, органи митного спрямування ДФС України залучають відповідних спеціалістів для проведення цих видів контролю) [7].

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що законодавцю обов'язково необхідно звести до єдиного знаменника позицію щодо умов та порядку здійснення окремих видів державного контролю товарів, що переміщуються (пересилаються) у МПВ та МЄВ. Адже неоднорідність та відсутність чіткої позиції у цьому питанні сприяє розбалансуванню та непослідовності оптимізаційних заходів у сфері державної митної справи, а також впливає на ефективність реформування системи законодавства України з питань державної митної справи та формування єдиної стратегії здійснення митних формальностей щодо товарів, які переміщуються у МПВ та МЄВ.

Що стосується основних вимог законодавства України з питань визначення місць (підрозділів), в яких здійснюються митний контроль та митне оформлення товарів, що переміщуються у МПВ та МЄВ, їх визначено в статтях 233—237 глави 36 МК України [1].

Так, митний контроль і митне оформлення товарів, які переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в МПВ, здійснюються в місцях міжнародного поштового обміну або за місцем розташування (проживання) одержувача або відправника [1, ч. 13 ст. 233]. При цьому місця міжнародного поштового обміну визначаються та обладнуються операторами поштового зв'язку, погоджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері надання послуг поштового зв'язку, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Відповідно до Положення про митний контроль та митне оформлення міжнародних поштових відправлень місце міжнародного поштового обміну — виробничий підрозділ оператора поштового зв'язку, який здійснює оброблення МПВ, що пересилаються юридичними та фізичними особами з України, в Україну та відкритим транзитом через її територію за призначенням. У місцях міжнародного поштового обміну МПВ пред'являються працівнику митниці для здійснення митного контролю та митного оформлення [6].

Слід зазначити, що перелік місць міжнародного поштового обміну операторів поштового зв'язку піддається постійним змінам. Так, наприклад, спеціальну санкцію — тимчасове зупинення зовнішньоекономічної діяльності — було застосовано у 2014 р. до суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності України ТОВ «ІН ТАЙМ» за порушення пов'язаних із Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» законів України, що встановлюють порядок та вимоги до здійснення митних процедур, а саме ст. 233 МК України [8].

Україна як країна — член Всесвітньої поштової конвенції повинна забезпечити, щоб надання поштових послуг та досягнення стандартів якості здійснювало-

ся операторами, на яких покладене надання універсальних поштових послуг. Функції національного оператора поштового зв'язку виконує Українське державне підприємство поштового зв'язку «Укрпошта», яке забезпечує надання на всій території України універсальних послуг поштового зв'язку за переліком, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

Національний оператор у порядку, визначеному законодавством України, підтримує співробітництво з операторами поштового зв'язку інших держав, забезпечує виконання рішень, визначених нормативними актами Всесвітнього поштового союзу, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також виконує зобов'язання, що випливають із Актів Всесвітнього поштового союзу.

У зв'язку з чим, на нашу думку, з метою врегулювання питання відкриття місць міжнародного поштового обміну на державному рівні необхідно внести зміни до ч. 13 ст. 233 МК України, передбачивши, що: «Митний контроль і митне оформлення товарів, які переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в МПВ, здійснюються в місцях міжнародного поштового обміну національного оператора поштового зв'язку, які визначаються національним оператором за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері надання послуг поштового зв'язку, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, або за місцем розташування (проживання) одержувача.

Допуск товарів, що пересилаються іншими операторами поштового зв'язку в міжнародних поштових відправленнях, до митного контролю та митного оформлення в місцях міжнародного поштового обміну національного оператора поштового зв'язку здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів

України. Вимоги до операторів поштового зв'язку, товари в МПВ яких допускаються до митного контролю і митного оформлення в місцях міжнародного поштового обміну національного оператора поштового зв'язку, встановлюються Кабінетом Міністрів України».

Необхідність запропонованих змін спричинена тим фактом, що Всесвітній поштовий союз розробив загальні та спрощені процедури проходження відправлень для призначених операторів через митницю і для передачі авіакомпаніям, підтримуючи тісні зв'язки з International Air Transport Association та Всесвітньою митною організацією. Все це робиться для спрощення обміну міжнародною поштою в рамках Актів Всесвітнього поштового союзу. Розроблені Всесвітнім поштовим союзом бланки і документи, які є невід'ємними та ключовими компонентами в забезпеченні взаємодії всесвітньої поштової мережі, дозволяють призначеним операторам здійснювати обмін поштою стандартним способом з використанням стандартної інформації.

Однак, якщо поштовий ринок країни організований таким чином, що операторам, які не є призначеними згідно зі ст. 2 Всесвітньої поштової конвенції, дозволяється здійснювати діяльність на території країни, вони здійснюють свою діяльність як комерційні підприємства і не підпадають під дію Актів Всесвітнього поштового союзу та домовленостей з авіакомпаніями та органами митного спрямування ДФС України. Адже реєстрація центрів обробки міжнародної пошти не означає, що центри експлуатуються відповідно до положень Актів Всесвітнього поштового союзу, вони не мають права використовувати бланки Всесвітнього поштового союзу і отримувати переваги від поштової митної обробки. Іншими словами, комерційні оператори здійснюють свій обмін відправленнями поза межами місць міжнародного поштового обміну, адже центри обробки міжнародної пошти не є місцями міжнародного поштового обміну.

Неможливість ідентифікації оператора, що відправляє пошту, та проведення взаєморозрахунків з зарубіжними поштовими операторами за доставку міжнародних відправлень, а також наявність ризиків уникнення ними сплати митних платежів та оплати за послуги авіакомпаній згідно з правилами Всесвітнього поштового союзу може призвести до проблем на державному рівні.

Митний контроль і митне оформлення товарів, які переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в МЕВ, здійснюються в центральних (регіональних) сортувальних станціях або за місцем розташування (проживання) одержувача (відправника) [1, ч. 14 ст. 233]. При цьому центральні сортувальні станції та регіональні сортувальні станції визначаються та обслуговуються експрес-перевізниками, погоджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Не можна не відзначити той факт, що в Реєстрі центральних сортувальних станцій, регіональних сортувальних станцій постійно відбуваються зміни — деякі з раніше відкритих центральних сортувальних станцій та регіональних сортувальних станцій припинили функціонування з різних причин, а також було утворено нові підрозділи митниць, що безпосередньо здійснюють митні формальності на центральних сортувальних та регіональних сортувальних станціях [9, с. 30]. Так, наприклад, з метою створення сприятливих умов для прискорення товарообігу, удосконалення форм і методів митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються в міжнародних експрес-відправленнях експрес-перевізником, наказом ДФС України від 23.01.2015 р. № 26 до Реєстру центральних сортувальних станцій, регіональних сортувальних станцій було включено центральну сортувальну станцію товариства з обмеженою відповідальністю «СХІДНО-ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЕКСПРЕС» [10], а наказом ДФС України від 30.12.2016 р. № 1051 до Реєстру цент-

ральных сортувальних станцій, регіональних сортувальних станцій було включено центральну сортувальну станцію приватного підприємства «ЛІМЕКС ЕКСПРЕС» [11].

Узагальнення специфіки переміщення товарів у МЕВ та МПВ дає змогу констатувати, що станом на 01.12.2016 р. в Україні функціонувало 11 місць міжнародного поштового обміну (проведення митних формальностей щодо МПВ) та 21 центральна сортувальна станція (проведення митних формальностей щодо МЕВ). Територіально всі ці місця згруповані переважно в районі Києва та Київської області, менше — в районі Львова та Львівської області. В інших областях — незначна кількість таких місць (див. рис. 1).

Що стосується обсягів переміщення товарів у МЕВ та МПВ, необхідно зазначити, що загальна кількість відправлень (МПВ і МЕВ), які були переміщені через митний кордон України за листопад 2016 р., — 2 707 664 штук загальною вартістю 3 449 801 356 грн.

Однак слід акцентувати увагу на тому, що в основному в Україну ввозяться в МПВ товари, які не є об'єктом оподаткування митними платежами (сумарною фактурною вартістю до 150 євро) — 99,7% від загальної кількості ввезених в Україну МПВ).

Специфіка переміщення товарів у МЕВ (значна вартість перевезення) впливає і на специфіку показників переміщення товарів у МЕВ. Якщо за кількістю МЕВ в Україну в основному ввозяться МЕВ з товарами, які не є об'єктом оподаткування митними платежами (сумарною фактурною вартістю до 150 євро) — 92,1% від загальної кількості ввезених в Україну МЕВ), то загальна вага таких МЕВ — 42% від загальної ваги ввезених в Україну МЕВ), а загальна вартість — лише 16,7% від загальної вартості ввезених в Україну МЕВ [12].

Обсяг МПВ та МЕВ, які переміщувались (пересилались) протягом листопада 2016 р., наведено у табл. 1 (див. після списку використаних джерел).

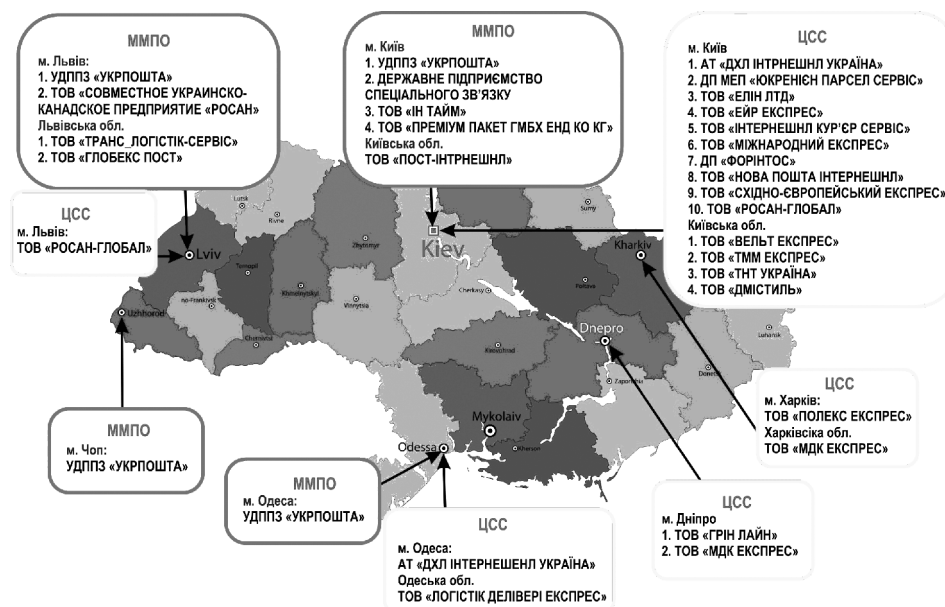

Рис. 1. Розташування місць міжнародного поштового обміну та центральних сортувальних станцій (станом на 01.12.2016 р.).

Отже, операції з МПВ та МЕВ здійснюються операторами поштового зв'язку та експрес-перевізниками у межах території місць міжнародного поштового обміну та центральних сортувальних станцій (регіональних сортувальних станцій) відповідно. Тобто у місцях міжнародного поштового обміну та центральних (регіональних) сортувальних станціях, відповідно, МПВ та МЕВ пред'являються працівнику митниці для здійснення митного контролю та митного оформлення.

Класифікаційні коди місць, де проводяться митні формальності щодо МПВ та МЕВ, назви цих місць, їх адреси (назви населених пунктів, поштові індекси, назви вулиць тощо), визначені наказом ДФС України від 19.01.2017 р. № 26 «Про затвердження Класифікатора ДФС, митниць ДФС та їх структурних підрозділів» [13]. Інформація, яка наведена у класифікаційних кодах митниць ДФС України та їх структурних і відокремлених підрозділах, необхідна декларантам для формування електронної версії митної декларації для оформлення у митному відношенні товарів, що переміщуються в МЕВ та МПВ.

Не можна не зауважити, що аналіз практичної діяльності свідчить про відсутність перешкод для переміщення через митний кордон України товарів у МЕВ чи МПВ у дозволеному вартісному та ваговому еквіваленті кожного дня, лише з перервою у 24 години, або однорідного товару з підприємницькою метою. Такі випадки мають значне поширення, зокрема громадяни переміщують через митний кордон України подрібнені партії товарів без сплати будь-яких митних платежів, а чинне законодавство України з питань державної митної справи не передбачає можливості обмежити таке ухилення від сплати митних платежів.

Для недопущення переміщення через митний кордон України у спрощеному порядку товарів, пов'язаних зі здійсненням підприємницької діяльності, а та-

кож запобігання втратам Державного бюджету України у вигляді несплачених митних платежів, виникає необхідність визначення на законодавчому рівні ознак подрібнення партії товарів комерційного призначення, а також удосконалення процедури переміщення товарів громадянами взагалі з метою посилення контролю органами митного спрямування ДФС України за дотриманням громадянами чинного законодавства.

Крім того, необхідно також забезпечити дієвий механізм запобігання незаконному ухиленню від оподаткування митними платежами під час пересилання товарів через митний кордон України у МПВ та МЕВ. Адже, на жаль, ні оператори поштового зв'язку, ні експрес-перевізники не володіють повною інформацією про одержувача, яка давала б змогу ДФС України відстежувати можливі комерційні операції.

Пріоритетними напрямками удосконалення процедур митного контролю і митного оформлення товарів, переміщуваних у МЕВ та МПВ, мають бути повномасштабне впровадження та формування ефективних моделей управління митними ризиками, засноване на індикаторах ризику, які можуть використовуватись посадовими особами митниць для обрання форм та обсягів митного контролю на підставі результатів застосування системи управління ризиками при переміщенні товарів у МЕВ та МПВ. Так, зокрема, серед таких індикаторів ризику: невідповідність ваги і фактурної вартості товарів; неповний опис товарів, зазначення загальної назви товарів; переміщення з країн, які є потенційно небезпечними щодо переміщення наркотичних засобів, прекурсорів, психотропних речовин, зброї; переміщення на адреси громадян товарів у сипучому, рідкому чи порошкоподібному вигляді; переміщення товарів, які не є об'єктом оподаткування митними платежами (сумарна фактурна вартість не перевищує еквівалент 150 євро); регулярне переміщення на адресу одного й того самого громадя-

нина протягом певного періоду (місяць, квартал тощо) товарів схожої номенклатури; переміщення на адреси громадян товарів, заявлених як особисті речі [14].

Зазначені індикатори свідчать про можливість надання недостовірних відомостей щодо фактурної вартості товарів, недостовірного декларування, ухилення від сплати митних платежів, переміщення на адресу громадянина товарів, призначених для комерційного використання, порушення порядку та умов переміщення товарів у МЄВ та МПВ, а також неможливість визначення потрібних заходів нетарифного регулювання.

У зв'язку з чим основними заходами мінімізації ризиків щодо товарів, переміщуваних у МЄВ та МПВ, передусім, мають стати проведення часткового чи повного огляду товарів з перевіркою їх кількості та контроль правильності заявлення фактурної (митної) вартості товарів.

Висновки. Чинним законодавством України з питань державної митної справи досить детально, чітко та ясно урегульовано регламент переміщення (пересилання) через митний кордон України товарів у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, а також проведення процедур їх митного контролю та митного оформлення. Це є ще одним кроком України назустріч міжнародним стандартам безпеки, удосконаленню системи інформації, необхідної для митного контролю і застосування сучасних технологій у сфері державної митної справи.

Однак, на жаль, законодавче забезпе-

чення порядку та умов переміщення товарів через митний кордон України в МПВ та МЄВ не досить повно відповідає сучасним реаліям чинного законодавства України. Адже використовувани нині в процесі митного контролю та митного оформлення МПВ та МЄВ Інструкція з організації митного контролю та митного оформлення міжнародних експрес-відправлень, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України, та Положення про митний контроль та митне оформлення міжнародних поштових відправлень були прийняті ще до проведення ґрунтовних трансформаційних змін законодавства України з питань державної митної справи. У зв'язку з чим, з огляду на прагнення законодавця досягти результативності та дієвості діяльності у сфері державної митної справи, а також упорядкованості та злагодженості механізму здійснення державної митної справи, з метою визначення порядку та умов здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в МЄВ та МПВ, Міністерству фінансів України вкрай необхідно розробити та прийняти наказ «Про затвердження Порядку та умов здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в МПВ та МЄВ», положення якого будуть відповідати нормам чинного законодавства України з питань державної митної справи.

Список використаної літератури

1. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // Урядовий кур'єр. — 2012. — № 86. — С. 9—26.
2. Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України: постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 р. № 1031 // Офіційний вісник України. — 2011. — № 78. — Ст. 2883.
3. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2011 р. № 1031: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 452 // Офіційний вісник України. — 2012. — № 40. — Ст. 1547.
4. Про затвердження Інструкції з організації роботи посадових осіб митних органів під час здійснення попереднього документального контролю в пунктах пропуску через державний

кордон України: наказ Міністерства фінансів України від 05.02.2013 р. № 61 // Офіційний вісник України. — 2013. — № 18. — Ст. 618.

5. Про затвердження Інструкції з організації митного контролю та митного оформлення міжнародних експрес-відправлень, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України: наказ Державної митної служби України від 03.09.2007 р. № 728 // Офіційний вісник України. — 2007. — № 72. — Ст. 2713.

6. Про затвердження Положення про митний контроль та митне оформлення міжнародних поштових відправлень: наказ Державного комітету зв'язку та інформатизації України та Державної митної служби України від 27.10.1999 р. № 680/108 // Офіційний вісник України. — 1999. — № 46. — С. 153.

7. Про здійснення санітарно-епідеміологічного контролю щодо товарів, які переміщуються в міжнародних поштових та експрес-відправленнях: Лист Державної митної служби України від 10.01.2013 р. № 16/1-16.3/58-ЕП. URL: http://www.mdoffice.com.ua/pls/mdoffice/aSNewsDic.getNews?dat=24012013&num_c=313242/

8. Про застосування спеціальної санкції — тимчасового зупинення зовнішньоекономічної діяльності — до суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності України: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 27.11.2014 р. № 1402.

9. Мошинська О. Місця здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України в міжнародних поштових та міжнародних експрес-відправленнях // Вісник Державної фіскальної служби України. — 2015. — № 13. — С. 30—33.

10. Про включення центральної сортувальної станції до Реєстру центральних сортувальних станцій, регіональних сортувальних станцій: наказ Державної фіскальної служби України від 23.01.2015 р. № 26.

11. Про включення центральної сортувальної станції до Реєстру центральних сортувальних станцій, регіональних сортувальних станцій: наказ Державної фіскальної служби України від 30.12.2016 р. № 1051.

12. Доповідна записка заступника директора Департаменту організації митного контролю Центнарука О. А. від 22.12.2016 р. № 3842/99-99-18-01-04-18.

13. Про затвердження Класифікатора ДФС, митниць ДФС та їх структурних підрозділів: наказ Державної фіскальної служби України від 19.01.2017 р. № 26.

14. Щодо направлення переліків індикаторів ризику: Лист Державної фіскальної служби України від 22.08.2016 р. № 28265/7/99-99-18-04-02-17.

Таблиця 1. Інформація митниць ДФС про обсяги міжнародних поштових відправлень, які переміщувались (пересилались) протягом листопада 2016 року

№ з/п	Найменування оператора поштового зв'язку (експрес-перевізника)	Інформація про оператора поштового зв'язку (експрес-перевізника)		ВСЬОГО Переміщено МПВ / МЕВ			Із них переміщено на територію України		
		Статус (ММПО ЦСС)*	Місцезнаходження	Кількість, шт.	Вага, кг	Вартість, грн	Кількість, шт.	Вага, кг	Вартість, грн
Закарпатська митниця ДФС									
1	УДЛПЗ «Укрпошта»	ММПО	м. Чоп, вул. Залізнична, 3А	6 962	8 944	2 866 821	4 285	7 560	2 818 891
Київська митниця ДФС									
2	ТОВ Пост-Інтернейшил	ММПО	Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Петропавлівська Борщагівка, вул. Велика Кільцева, 4 в	17718	18034	20624507	17718	18034	20624507
Київська міська митниця ДФС									
3	ТОВ «Преміум Пакет ГМБХ ЕНД КО КГ»	ММПО	м. Київ, вул. Червоно-ткацька, 88	12916	36488	32153439	12916	37351	32153439
4	ДОПП УДЛПЗ «Укрпошта»	ММПО	м. Київ, вул. Г. Кирпи, 2	2112308	4319958	1140651180	1707815	3454679	922220100
5	ДПСЗ EMS	ММПО	м. Київ, пл. Вокзальна, 3	19036	101736	64886739	15720	68857	47643539
Львівська митниця ДФС									
6	Центр оброблення пошти зв'язку Львівської дирекції ДЛПЗ «Укрпошта»	ММПО	м. Львів, пл. Двірцева, 1	20365	10442	9306211	17891	6130	8158751
7	ТЗОВ «Росан»	ММПО	м. Львів, вул. Зелена, 147, корп. 3	267270	1203206	253586316	245819	1157909	230848136
8	ТЗОВ «Транс-логістик-сервіс»	ММПО	Львівська обл., Жовківський р-н, с. Малехів, вул. Т. Дороша, 20а	22568	198609	54704633	22568	198609	54704633
9	ТОР «Глобек Пост»	ММПО	Львівська обл., м. Стрий, вул. Гайдамацька, 4д	9544	147774	17002543	9523	147596	16989893
Одеська митниця ДФС									
10	Одеська обласна дирекція Українського державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта» Цех обробки міжнародної пошти	ММПО	м. Одеса, вул. Середньофонтанська, 26	11620	49796	6010452	1399	9049	2024262
ВСЬОГО				2500307	6094987	1601792841	2055654	5105774	1338186152

Із них переміщено на територію України							Із них переміщено за межі України		
У тому числі з оподаткуванням митними платежами				У тому числі без оподаткування митними платежами					
Кількість, шт.	Вага, кг	Вартість, грн	Сума митних платежів (грн)	Кількість, шт.	Вага, кг	Вартість, грн	Кількість, шт.	Вага, кг	Вартість, грн
Закарпатська митниця ДФС									
16	145	110 770	18 097	4 269	7 415	2 708 121	2 677	1 384	47 930
Київська митниця ДФС									
112	107	238964	12758	17606	17927	20385543	0	0	0
Київська міська митниця ДФС									
268	863	1446710,99	303038	12648	35624	30706728	0	0	0
824	4126	8731167	1610938	1706982	3450553	913488933	404502	865279	218431080
591	3173	6795239	1532127	15129	65684	40848300	3316	32879	17243200
Львівська митниця ДФС									
30	588	1106791	161222	17861	5542	7051960	2474	4312	1147460
2978	15570	21019759	3265081	242841	1142339	209828377	21451	45297	22738180
655	2192	5822213	544190	21913	196417	48882420	0	0	0
47	522	335036	75872	9476	147074	16654857	21	178	12650
Одеська митниця ДФС									
69	904	295262	57893	1330	13118	1729000	10221	35774	3986190
5590	28191	45901911	7581216	2050055	5081694	1292284239	444662	985103	263606690

Продовження Таблиці 1

№ з/п	Найменування оператора поштового зв'язку (експрес-перевізника)	Інформація про оператора поштового зв'язку (експрес-перевізника)		ВСЬОГО Переміщено МПВ / МЕВ			Із них переміщено на територію України		
		Статус (ММПО ЦСС)*	Місцезнаходження	Кількість, шт.	Вага, кг	Вартість, грн	Кількість, шт.	Вага, кг	Вартість, грн
Київська митниця ДФС									
1	ТОВ «ТММ Експрес»	ЦСС	Київська обл. Бориспільський р-н с. Проліски, вул. Броварська, 1	8343	227976	202064310	5617	189021	160116317
2	ТОВ «ТНТ Україна»	ЦСС	Київська обл. Бориспільський р-н с. Гора, вул. Центральна, 21ж	16087	218896	308577704	9822	192809	257079189
Київська міська митниця ДФС									
3	ЗАТ «ДХЛ Інтернешил Україна»	ЦСС	м. Київ, вул. Лугова, 9	58583	241585	499737686	35435	186146	416291257
4	ТОВ «Ейр Експрес»	ЦСС	м. Київ, вул. Червонопрапорна	143	7864	198435790	80	6165	197042222
5	ДП «Форінтос»	ЦСС	м. Київ, вул. Васильківська, 1	4518	74140	80389568	4176	72404	79563418
6	ТОВ «Елін ЛТД»	ЦСС	01103, м. Київ, проїзд Військовий, 1	9238	26634	94909268	6902	21283	79029862
7	ДП МЕР «Юкреніан Парсел Сервіс»	ЦСС	м. Київ, пр. Повірофлоцький, 96	13237	64819	163281867	11029	46749	141808779
8	ТОВ «Нова Пошта Інтернешил»	ЦСС	м. Київ, вул. М. Вовчка, 18А	37981	104728	101177732	37685	99149	95730374
9	Східно-європейський експрес	ЦСС	м. Київ, вул. Амаїнська 14а	725	1773	1724756	725	1773	1724756
10	ТОВ «Міжнародний Експрес»	ЦСС	м. Київ, вул. Козацька 122	5445	61132	9475643	4501	59432	7800077
11	ТОВ «Інтернешил кур'єр сервіс»	ЦСС	Київська обл. смт Ворзель, вул. Ковельська, 10	48024	149006	155963399	48024	149006	155963399
12	ТОВ «Росан-Глобал»	ЦСС	м. Київ, просп. Відрадний, 107А	5632	5832	8323311	5632	5832	8323311
Львівська митниця ДФС									
13	ТОВ «Росан-Глобал»	ЦСС	Львів, вул. Зелена, 147, корп. 62	33	5319	1736313	31	5182	1651228
Одеська митниця ДФС									
15	ОФ АТ «ДХЛ Інтернешил Україна»	ЦСС	м. Одеса, вул. Михайла Грушевського, 2А	778	5419	10941444	230	2706	9130501
15	ТОВ «ЛОГІСТІК ДЕЛІВЕРІ ЕКСПРЕС»	ЦСС	66300, Одеська обл. М. Котовськ, вул. 50 років Жовтня, 216 А	2988	21278	7765848	2988	21278	7765848
Харківська митниця ДФС									
16	ТОВ «МДК ЕКСПРЕС»	ЦСС	Харківська область СМТ ПІСОЧИН	952	6781	3346362	952	6781	3346362
17	ТОВ «ПОЛЕКС ЕКСПРЕС»	ЦСС	М. Харків, вул. Ромашкіна, 1	50	678	157515	50	678	157515
ВСЬОГО				207357	1223860	1848008516	173879	1066394	1622524415

Із них переміщено на територію України							Із них переміщено за межі України		
У тому числі з оподаткування митними платежами				У тому числі без оподаткування митними платежами					
Кількість, шт.	Вага, кг	Вартість, грн	Сума митних платежів (грн)	Кількість, шт.	Вага, кг	Вартість, грн	Кількість, шт.	Вага, кг	Вартість, грн
Київська митниця ДФС									
793	173381	150601596	20311968	4824	15640	9514721	2726	38955	41947992
1772	177780	254801159	42497741	8050	15029	2278029	865	26087	51498516
Київська міська митниця ДФС									
5265	105349	383323417	46030528	30170	80797	32967840	23148	55439	83446429
73	6151	197029988	26563179	7	14	12234	63	1699	1393568
116	24664	73150828	14771598	4060	47740	6412590	342	1736	826150
823	10345	75334326	8495828	6079	10938	3695536	2336	5351	15879406
2872	30348	133635120	22345842	8157	16401	8173659	2208	18070	21473088
1493	73879	53410330	9420261	36192	25270	42320044	296	5579	5447358
12	47	46416	12958	713	17226	1678340	0	0	0
77	551	2274669	478067	4424	58881	5525408	944	1700	1675566
171	6669	158945551	253609	47853	142337	140068848	0	0	0
30	125	93034	1734	5602	5707	8230277	0	0	0
Львівська митниця ДФС									
30	5068	1647431	475791	1	114	3797	2	137	85085
Одеська митниця ДФС									
226	2705	10030356	1411562	4	1	5616	548	2713	905471
0	0	0	0	2988	21278	7765848	0	0	0
Харківська митниця ДФС									
40	976	534083	37261	912	5805	2812279	0	0	0
0	0	0	0	50	678	157515	0	0	0
13793	618037	1351807305	193107925	160086	448357	271622581	33478	157466	224578630

* ММПО – місце поштового обліку.
ЦСС – центральна сортувальна станція.

Федотов Алексей. Относительно вопросов перемещения товаров через таможенную границу Украины в международных почтовых и экспресс-отправлениях.

В статье дана правовая оценка современного состояния правового регулирования отдельных аспектов перемещения (пересылки) через таможенную границу Украины товаров в международных почтовых и экспресс-отправлениях. Раскрыта проблематика применения государственного санитарно-эпидемиологического, ветеринарно-санитарного, фитосанитарного, экологического и радиологического видов контроля к товарам, которые перемещаются (пересылаются) в международных почтовых и экспресс-отправлениях.

Акцентировано внимание на вопросе определения мест (подразделений), в которых осуществляются таможенный контроль и таможенное оформление товаров, перемещаемых в международных почтовых и экспресс-отправлениях.

Доказана важность полномасштабного внедрения и формирования эффективных моделей управления таможенными рисками как приоритетного направления совершенствования процедур таможенного контроля и таможенного оформления товаров, перемещаемых в международных почтовых и экспресс-отправлениях.

Ключевые слова: экспресс-отправления, экспресс-перевозчик, таможенный контроль, таможенная граница, таможенные платежи, международные почтовые отправления, оператор почтовой связи, орган таможенного направления, региональная сортировочная станция, товар, центральная сортировочная станция.

Fedotov Olexiy. On the matters of the goods movement across the Customs Border of Ukraine in the international mail and express shipping.

The article provides the legal evaluation of the modern status of legal regulation of particular aspects of the goods movement (shipping) across the Customs Border of Ukraine in the international mail and express shipping. The author opens up the problems of the implementation of state sanitary and epidemiological, phytosanitation, ecological and radiological types of control as to the goods to be transported (shipped) in the international mail and express shipping.

The attention is paid to the issue on determining locations (subdivisions) where the customs control and customs clearance are carried out over the goods to be transported in the international mail and express shipping.

The author proves the importance of the full scale implementation and formation of efficient models to control customs risks as a prioritized direction in improving the customs control and clearance procedures in relation to the goods to be transported in the international mail and express shipping.

Keywords: express shipping, express carrier, customs control, customs border, customs payments, international mail, mail operator, customs authority, regional sorting office, goods (a product), central sorting office.